

историко-биографическия опитъ. Да захванемъ изпърво отъ къмъ художественна страна. При разглеждане глава по глава, отдѣлно по отдѣлъ на биографическия опитъ, ние показахме на страницитѣ, които по своята художественность неволно приковаха и задържаха върху себе си нашето внимание. Ако сравнимъ прѣкраснитѣ, въ художествено отношение, страници съ слабитѣ въ това сжщо отношение, ще получимъ въ резултатъ, че послѣднитѣ (слабитѣ) сж толкова малко, щото едвамъ се забѣлжватъ. Общото впечатление, получено отъ прочитанието на биографическия опитъ, е прѣвъсходно. Фактитѣ изъ живота на Ботева и изъ епохата на революционнитѣ движения, отъ 1866 до 1876 год., сж расказани отъ автора така увлекателно и свързано, щото читателя се прѣнася въ епохата, на която принадлежатъ събитията, — прѣнася се, забравя се, и съ чувствена напргнатостъ наведнажъ прѣхвърля цѣлъ отдѣлъ и глава на книгата, за да узнае: какво е послѣдвало послѣ това, което той вече знае за героя на биографическо-историческия романъ. Съ особено душевно вълнение той слѣди стѣпка по стѣпка прѣдмѣта на биографическия опитъ, безъ да се озърта назадъ за да провѣри расказанното — върви напргдъ къмъ края на книгата съ такава напргнатостъ на любопитството, като че ли на послѣднитѣ страници ще намѣри онова, което отдавна е желалъ, и за което е промечталъ нѣколко неспокойни ноци и развълнувани дни и минути отъ живота си. А отъ гдѣ произлиза тая напргнатостъ на любопитството, туй бързо прѣхвърляние на главитѣ и отдѣлитѣ на книгата — оная жедность, съ която читателя поглъща съдържанието на страницитѣ? — Отъ интересното съдържание на книгата, отъ увлекателностьта на расказа и отъ художественното рисуване на природнитѣ картини и сценитѣ изъ бунтовническия животъ на хшшлицитѣ — отговаряме ние. Зах. Стояновъ свободно владѣе всичкитѣ извори на българската живописна и пластична рѣчь. Тѣзи извори за него сж неизчерпаеми. Съ единъ размахъ на перото си той хвърля върху екрана цѣла картина, или сцена, която на минутата освѣтлява съ свѣтлината на свойственния нему възшебно беллетристически фенеръ. Проститѣ случки изъ живота, било на Ботева, било на емигрантитѣ-хшшлаци, автора съ бързината на фокусникъ ги отпечатва върху мозъка на читателитѣ си и тѣзи маловажни случки, така нарисувани, ставатъ за васъ отъ голѣма важность и прѣгодѣмо любопитство.

Ако кажемъ, че Зах. Стояновъ владѣе талисмана (росковничето) на *художникъ-писателъ* отъ първа величина въ българската книжина, то нѣма ни най-малко да прѣувеличимъ неговитѣ писателски достоинства на легкъ и увлекателенъ беллетристъ. У неговитѣ „Записки по българскитѣ възстания“ и въ биографическия му опитъ има страници, които стоятъ въ художествено отношение по високо отъ всѣка критика — има страници, които ние наричаме **идиотизми на писателя** — защото тѣ само единому нему принадлежатъ; защото тѣ сж, които му даватъ писателска индивидуальность. Както *Ботевъ* е недосѣгаемъ, и непо-